

PATVIRTINTA
VšĮ Aukštadvario PSPC direktoriaus
2019-gruodžio 18 d. įsakymu Nr.10

VŠĮ AUKŠTADVARIO PIRMINĖS SVEIKATOS PRIEŽIŪROS CENTRO DARBUOTOJŲ ETIKOS KODEKSAS

I I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. VšĮ Aukštadvario PSPC darbuotojų etikos kodeksas (toliau – Kodeksas) priimtas siekiant palaikyti aukštus veiklos standartus, skatinti pacientų, jų atstovų bei lankytojų pasitikėjimą VšĮ Aukštadvario PSPC bei sveikatos apsaugos sistema. Kodeksas nustato VšĮ Aukštadvario PSPC darbuotojų veiklos ir elgesio principų ir elgesio pagrindus, profesinės etikos normas, kuriomis turi vadovautis VšĮ Aukštadvario PSPC dirbantys asmenys, apibūdina svarbiausius vengtino elgesio modelius, taip pat priemones, užtikrinančias įstaigos darbuotojų elgesio kontrolę, elgesio pažeidimų kvalifikavimą ir atsakomybę už kodekso nuostatų pažeidimus.

2. Kodekso normų taikymo tikslas – apibrėžti veiklos ir elgesio principus, įtvirtinti etiško elgesio modelį, kurį kiekvienas darbuotojas taikytų savo profesinėje veikloje, tokiu būdu užtikrinant aukštą asmens sveikatos priežiūros paslaugų kultūrą ir pacientų pasitenkinimą suteiktomis paslaugomis.

3. Kodeksas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos darbo kodeksu, Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymu, kitais teisės aktais, Hipokrato priesaika, Tarptautiniu medicinos etikos kodeksu, Tarptautiniu slaugų etikos kodeksu, Psichikos sveikatos etikos kodeksu, Slaugytojo profesinės etikos kodeksu bei kitomis „*soft law*“¹ normomis.

4. Kodeksas yra taikomas visiems VšĮ Aukštadvario PSPC darbuotojams.

5. Kodekso nuostatų laikymąsi prižiūri, kontroliuoja ir jas aiškina VšĮ Aukštadvario PSPC medicinos etikos komisija.

6. Kodekse dažniausiai vartojamos sąvokos ir santrumpos:

6.1. Darbuotojas – asmuo, kurį su VšĮ Aukštadvario PSPC sieja teisiniai darbo santykiai;

6.2. Etikos komisija – VšĮ Aukštadvario PSPC medicinos etikos komisija;

6.3. Įstaiga – VšĮ Aukštadvario PSPC;

6.5. Sveikatos priežiūros specialistas – gydytojas, slaugytojas ar kitas asmens sveikatos priežiūros paslaugas teikiantis darbuotojas;

6.6. Pacientas – asmuo, kuris naudojasi sveikatos priežiūros įstaigų teikiamomis paslaugomis, nepaisant to, ar jis sveikas, ar ligonis;

6.7. Lankytojas – bet kuris fizinis asmuo, išskyrus pacientus ir darbuotojus;

6.8. Vadovybė – administracija (Direktorius).

7. Kodekso 5 punkte neįvardintos vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos įstatymuose ir kituose teisės aktuose vartojamas sąvokas.

¹ Negriežtoji teisė 2

I II. PAGRINDINIAI PRINCIPAI

8. Darbuotojų veikla grindžiama šiais etikos principais:

8.1. **pagarbos.** Darbuotojas privalo:

8.1.1. gerbti žmogų, jo teises ir laisves;

8.1.2. atlikdamas savo pareigas, vadovautis vadovybės suformuluotais tikslais ir uždaviniais;

8.1.3. laikytis Hipokrato priesaikos (taikoma tik gydytojams), Tarptautinio medicinos etikos kodekso (taikoma tik asmens sveikatos priežiūros specialistams), Psichikos sveikatos etikos kodeksu (taikoma tik psichikos sveikatos specialistams), Slaugytojo profesinės etikos kodeksu (taikoma tik slaugos darbuotojams);

8.1.4. pagarbiai išklaudyti besikreipiančius asmenis (pacientus, lankytojus, bendradarbius ir kt.), dėmesingai reaguoti į besikreipiančiųjų prašymus ir siūlymus, spręsti besikreipiančiojo problemas savo kompetencijos ribose, o jei problemos sprendimas viršija kompetenciją, imtis visų teisėtų priemonių besikreipiančiajam padėti;

8.1.5. būti tolerantiškas, kantrus;

8.1.6. savo elgesiu ugdyti visuomenės pasitikėjimą įstaiga, asmens sveikatos priežiūros specialistais, sveikatos apsaugos sistema;

8.1.7. rūpestingai, atsakingai ir tinkamai atlikti pareigų instrukcijoje nustatytas funkcijas ir laiku vykdyti pavedamas užduotis.

8.2. **teisingumo.** Darbuotojas privalo: 8.2.1. laikytis Lietuvos Respublikos Konstitucijos, įstatymų, kitų teisės aktų, teismų sprendimų reikalavimų;

8.2.2. veikti taip, kad nebūtų pažeidžiami teisingumo, įstatymo viršenybės, teisėtumo, asmenų lygybės prieš įstatymą, viešumo ir konfidencialumo principai;

8.2.3. darbinėje veikloje ir viešajame gyvenime jokia forma ar būdu neskatinti asmenų nesilaikyti įstatymų bei kitų teisės aktų, juos pažeisti;

8.2.4. vengti bet kokio diskriminavimo (rasinio, nacionalinio, lyčių, amžiaus, fizinės ar psichikos negalios, politinių pažiūrų, filosofinės pasaulėžiūros ar religinių įsitikinimų ir kt.);

8.2.5. nagrinėjant prašymus, skundus, kreipimusis, pareiškimus, nepiktnaudžiauti jam suteiktomis galiomis, priimti sprendimus pagrįstą visapusišku ir objektyviu aplinkybių išnagrinėjimu, vadovaudamasis teisės aktais;

8.2.6. teikiant asmens sveikatos priežiūros paslaugas, užtikrinti tokį paslaugų teikimą, kokio tikimasi iš rūpestingo, dėmesingo, atidaus asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikėjo dedančio maksimalias pastangas.

8.3. **nesavanaudiškumo.** Darbuotojas privalo:

8.3.1. nesinaudoti ir neleisti kitiems asmenims naudotis įstaigos turtu ne darbinei veiklai;

8.3.2. nesinaudoti ir neleisti kitiems asmenims naudotis su darbu susijusia informacija kitaip, negu nustato įstatymai ar kiti teisės aktai;

8.3.3. nepiktnaudžiauti ir nesinaudoti savo tarnybine padėtimi, neužsiimti veikla, kuri galėtų sukelti viešųjų ir privačių interesų konfliktą ar sudarytų sąlygas kilti korupcijos rizikai, trukdytų atlikti pareigas arba kenktų įstaigos reputacijai ar ją diskredituotų.

8.4. **padorumo.** Darbuotojas privalo:

8.4.1. elgtis nepriekaištingai, būti nepaperkamas, nepriimti dovanų, pinigų ar neatlygintinų paslaugų, išskirtinių lengvatų ir nuolaidų iš asmenų ar organizacijų, galinčių daryti įtaką pareigų atlikimui;

8.4.2. elgtis sąžiningai ir padoriai, savo pavyzdžiu formuoti nepriekaištingą reputaciją, neatidėliojant pripažinti, atsiprašyti ir ištaisyti padarytas klaidas;

² Interesų konfliktas yra situacija, kai asmuo eidamas savo pareigas privalo atlikti tam tikrą veiksmą, tačiau tas veiksmas (veikla) yra susijęs ne tik su jo pareigomis, bet ir su jo privačiu interesu. (detalesniam žr. www.vtek.lt)

8.4.3. spręsti konfliktines situacijas taikiai ir mandagiai, neįžeidinėti, nebūti arogantišku, nevertoti smurto;

8.4.4. nepriekabiauti, nesirodyti neblaivus ar apsvaigęs nuo narkotinių, toksinių ar psichotropinių medžiagų;

8.4.5. nuolat rūpintis savo profesiniu ir įstaigos įvaizdžiu;

8.4.6. būti lojalus įstaigai;

8.4.7. būti tikslu, punctuali, nevertoti nenormatyvinės leksikos;

8.4.8. neversti pacientų (pacientų atstovų) paremti Įstaigą.

8.5. **nešališkumo.** Darbuotojas privalo:

8.5.1. elgtis savarankiškai, sąžiningai, objektyviai, protingai, nesavanaudiškai, laikytis aukštų profesinės etikos standartų ir vengti situacijų, dėl kurių galėtų kilti interesų konfliktas;

8.5.2. nusišalinti nuo klausimo nagrinėjimo, jeigu yra interesų konfliktas arba turima informacijos, kad privataus pobūdžio aplinkybės gali pakenkti sprendimo priėmimui;

8.5.3. būti objektyviu ir neturėti asmeninio išankstinio nusistatymo priimančiam sprendimui;

8.5.4. išklausti ir pateikti tokią informaciją, kuri padėtų asmeniui priimti tinkamiausią ir teisingą sprendimą;

8.5.5. konfliktinėmis aplinkybėmis elgtis objektyviai ir nešališkai, išklausti abiejų pusių argumentus ir ieškoti geriausio sprendimo;

8.5.6. naudoti savo darbo laiką racionaliai ir tik įstaigai keliamiems tikslams įgyvendinti.

8.6. **atsakomybės.** Darbuotojas privalo:

8.6.1. gebėti tinkamai, laiku, atidžiai ir profesionaliai atlikti savo pareigas;

8.6.2. asmeniškai atsakyti už savo priimtus sprendimus ir atliktus darbus, informacijos ir dokumentų tinkamą naudojimą bei konfidencialumą;

8.6.3. pastebėjęs darbuotojų daromas klaidas, nedelsdamas imtis veiksmų, kad jos būtų ištaisytos;

8.6.4. neturėdamas galimybių vykdyti tiesioginių funkcijų ar pavedimų, apie tai nedelsdamas informuoti tiesioginį vadovą;

8.6.5. dalyvaudamas komisijose, darbo grupėse asmeniškai atsakyti už jose pateiktus asmeninius siūlymus ar priimtus sprendimus;

8.6.6. profesines pareigas vykdyti pagal šiuolaikinio medicinos ir slaugos mokslo lygį ir gerą patirtį, atsižvelgiant į Įstaigos galimybes atidžiai, dėmesingai, rūpestingai, dedant maksimalias pastangas (taikoma asmens sveikatos priežiūros specialistams).

III. DARBUOTOJŲ SANTYKIAI SU PACIENTAIS, BENDRADARBIAMS,

KITOMIS INSTITUCIJOMIS IR VISUOMENE

9. Laikydami nešališkumo principo, Darbuotojai iš trečiųjų asmenų negali prašyti, gauti ar priimti jokių lengvatų, atlygių, finansinių ar nefinansinių dovanų ar atlyginimų už atliekamą darbą.

10. Darbuotojų santykiai su visuomene turi būti pagrįsti prieinamumu, veiksmingumu, teisingumu ir mandagumu.

11. Darbuotojai, tvarkantys pacientų asmens duomenis, turi vadovautis Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymu ir kitais teisės aktais.

12. Informaciją apie Įstaigos veiklą teikti visuomenės informavimo priemonėse raštu ir žodžiu Darbuotojai gali tik suderinę su vadovybe.

13. Darbuotojai turi vengti bet kokios situacijos, galinčios sukelti viešųjų ir privačių interesų konfliktą. Interesų konfliktai gali kilti tuomet, kai darbuotojai turi su darbu nesusijusių ar asmeninių interesų, kurie gali turėti įtakos (arba gali atrodyti, kad turės) nešališkai ir objektyviai vykdant pareigas. Su darbu nesusiję ar asmeniniai interesai – tai bet kokia galima nauda patiems darbuotojams, jų šeimoms, giminaičiams, draugams ar pažįstamiems. Darbuotojai turi pranešti vadovybei bei asmenims, kurie kartu dalyvauja sprendimo rengimo, svarstymo ar priėmimo procedūroje, apie esamą interesų konfliktą ir nusišalinti nuo dalyvavimo tolesnėje procedūroje; neprisidėti prie kontrolės, tyrimų komisijų ar kitų tokio pobūdžio asmenų darbo, jeigu tai sukelia interesų konfliktą. Išimtis, kuomet darbuotojas, informavęs apie galimą interesų konfliktą, gauna vadovybės nurodymą tęsti darbą.

14. Darbuotojas darbo metu privalo:

14.1. savo, kitų asmenų naudai ar su darbine veikla nesusijusių interesų nenaudoti ir (ar) neleisti naudotis informacija, kuri jam buvo patikėta ar įgyta vykdant tarnybinę veiklą, kitokia tvarka ir mastu, nei nustato įstatymai ir kiti teisės aktai;

14.2. tobulinti savo kalbos ir elgesio kultūrą, nevertoti nenormatyvinės leksikos;

14.3. jeigu darbuotojas vartoja gydytojo paskirtus vaistus, turinčius savo sudėtyje narkotinių ar psichotropinių medžiagų, taip pat vaistus mažinančius darbo efektyvumą, jis privalo apie tai pranešti vadovybei;

14.4. užtikrinti, kad darbo vieta visada būtų švari ir tvarkinga;

14.5. visada būti tvarkingos išvaizdos. Asmens sveikatos priežiūros specialistai bei darbuotojai, kuriems numatyti darbo rūbai, privalo dėvėti jiems išduotus arba teisės aktų nustatyta tvarka įsigytus darbo rūbus;

14.6. darbo ir ne darbo metu savo elgesiu nebloginti įstaigos, asmens sveikatos priežiūros specialistų, sveikatos apsaugos sistemos reputacijos visuomenės akyse;

14.7. vengti elgesio ir/ar veiksmų, kurie gali būti suprasti, kaip reikalavimas duoti kyšį;

14.8. apie daromą korupcinį poveikį informuoti VšĮ Aukštadvario PSPC poliklinikos korupcijos prevencijos komisiją;

14.9. skatinti asmenų iniciatyvą įgyvendinant VšĮ Aukštadvario PSPC korupcijos prevencijos programoje nurodytas priemones;

14.10. pagrįstą kritiką bendradarbiui reikšti korektiškai;

14.11. laikytis visuotinai priimtų dorovės principų;

14.12. neskelbti informacijos, kuri jam patikima tvarkyti (naudotis) atliekant darbinės funkcijas, jos neatskleisti, neprarasti ir neperduoti asmenims, neįgaliojiems jos sužinoti;

14.13. nenaudoti su darbine veikla susijusios informacijos savo, šeimos narių, kitų asmenų, verslo, materialiniams ar kitiems poreikiams tenkinti;

14.14. nerūkyti, nevertoti alkoholio ir kitų psichiką veikiančių medžiagų poliklinikoje ir jos teritorijoje;

14.15. nereikšti politinių ir/ar kitokių įsitikinimų, neužsiimti agitacija ir/ar propaganda. Išimtis – rūpinimasis savo ir aplinkinių sveikata, sveikatos ugdymas ir mokymas savo kompetencijos ribose.

15. Sveikatos priežiūros specialistų santykiai su pacientu grindžiami paciento sveikatos interesų prioritetu.

16. Sveikatos priežiūros specialistas, savo kompetencijos ribose teikdamas paslaugas:

16.1. dėmesingai išklauso paciento skundus, pastabas, nusiskundimus;

16.2. bendrauja su pacientu gerbdamas jo autonomijos principą – paciento laisvo ir informuotumu pagrįsto asmens sveikatos priežiūros paslaugų pasirinkimo teisę nustatyta tvarka. Be paciento sutikimo asmens sveikatos priežiūros paslaugos gali būti teikiamos tik teisės aktuose numatytais atvejais;

16.3. informuoja pacientą apie jo sveikatą, diagnostikos ir gydymo procedūras, alternatyvių procedūrų panaudojimo galimybes, riziką, tikėtinus rezultatus, jei pacientas nepareiškė atsisakymo gauti šią informaciją;

16.4. nukreipia pacientą pas kitą sveikatos priežiūros specialistą, jei to reikalauja paciento būklė;

16.5. gerbia paciento teisę atsisakyti diagnostikos, gydymo procedūros ar profilaktikos, paciento norą pasikonsultuoti su kitu specialistu. Gerbdamas paciento norą pasikonsultuoti ar atlikti tyrimus,

korektiškai ir dalykiškai informuoja apie tokių paslaugų teikimo tvarką poliklinikoje bei galimybę kreiptis į kitą asmens sveikatos priežiūros įstaigą.

16.6. saugo paciento paslaptį teisės aktų nustatyta tvarka;

16.7. vykdydamas profesinę veiklą vadovaujasi ne tik norminiais bei lokaliniais teisės aktais bet ir Tarptautiniu medicinos etikos kodeksu, Hipokrato priesaika (kam taikoma), , slaugytojo profesinės etikos kodeksu.

17. Atlikdami biomedicininis tyrimus sveikatos priežiūros specialistai laikosi LR Biomedicininis tyrimų etikos įstatymo reikalavimų.

18. Paslaugų teikimas turi būti siejamas su medicinos mokslu, jų teikimas negali būti siejamas su asmeniniais darbuotojo įsitikinimais

19. Darbuotojų tarpusavio santykiai grindžiami lygiateisiškumu, sąžiningumu, pagarba, tolerancija, mandagumu

19.1. su bendradarbiais bendrauti mandagiai ir taktiškai;

19.2. susilaikyti nuo viešo savo ir bendradarbių asmenybės, kompetencijos ar atliekamų funkcijų vertinimo ar svarstymo;

19.3. dėti pastangas kolektyve palaikyti darnią, darbingą ir draugišką aplinką, užkirsti kelią konfliktams, šalinti nesutarimų priežastis;

19.4. dėti pastangas, kad kolektyve vyrautų tarpusavio pasitikėjimas, vengti bet kokių priekabiavimo formų: žeminimo, įžeidimo, menkinimo, apkalbų ir šmeižimo;

19.5. netrukdyti bendradarbiams dirbti, neklaidinti jų bet kokiais būdais, nedeleguoti jiems savo pareigų vykdymo;

19.6. santykius su pavaldiniais ir vadovais grįsti abipuse pagarba, geranoriškumu ir aktyvia pagalba.

20. Darbuotojai privalo saugoti įstaigos turtą, naudotis juo darbo funkcijoms atlikti. Draudžiama leisti tretiesiems asmenims naudotis įstaigos turtu, išskyrus atvejus, kai teisės aktai ir/ar sutartys tokią teisę suteikia.

20.1. mandagiai bendrauti su pavaldiniais,

20.2. aiškiai ir suprantamai duoti jiems nurodymus;

20.3. pastabas dėl pavaldinių klaidų ir darbo trūkumų reikšti asmeniškai, korektiškai ir neįžeidinėjant;

20.4. stengtis paskirstyti darbą vadovaujame kolektyve tolygiai, kad būtų maksimaliai panaudotos kiekvieno pavaldinio galimybės ir profesinė kvalifikacija;

20.5. nerodyti savo simpatijų bei antipatijų pavaldiniams, vertinti pavaldinius pagal jų dalykines savybes bei darbo pasiekimus;

20.6. skatinti pavaldinius reikšti savo nuomonę, ją išklaudyti ir adekvačiai į tai reaguoti;

20.7. vengti nepotizmo (giminių ir bičiulių protegavimo).

21. Darbuotojai turi netoleruoti kitų darbuotojų ar trečiųjų asmenų daromų pažeidimų, ar kitokių etikos normoms ar teisės aktams prieštaraujančių veikų, sužinoję apie rengiamą ar daromą pažeidimą ar būdami jų liudytojais, nedelsdami pranešti apie tai kompetentingai institucijai ir tiesioginiam vadovui.

IV. DARBUOTOJŲ ELGESYS NE DARBO METU

22. Darbuotojas ne darbo metu privalo:

22.1. elgtis pagal visuotinai priimtas elgesio normas;

22.2. elgtis taip, kad nepakenktų įstaigos ir/ar sveikatos apsaugos sistemos reputacijai;

22.3. laikytis etikos ir teisės aktų reikalavimų.

23. Gydytojai elgiasi pagal Hipokrato priesaiką; asmens sveikatos priežiūros specialistai – pagal Tarptautinį medicinos etikos kodeksą; slaugos darbuotojai – pagal Slaugytojo profesinės etikos kodeksą.

24. Darbuotojai gali priimti kvietimus į su darbu susijusius priėmimus, kultūrinius renginius ar vaišes tik tuo atveju, jeigu tai nesukels įsipareigojimų, susijusių su darbine veikla.

V. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

25. Darbuotojai privalo laikytis Kodekso reikalavimų.

26. Įstaigos vadovybė, turi reikalauti, kad Kodekso laikytųsi pavaldiniai.

27. Jeigu iškiltų klausimų dėl šio Kodekso taikymo, Darbuotojai gali pasitarti su kolegomis, vadovybe.

28. Esant darbuotojo kreipimuisi dėl šio Kodekso nuostatų taikymo, vadovybė jį nagrinėja bei, esant reikalui, teikia paaiškinimus darbuotojams ir/ar siūlymus poliklinikos direktoriui.

29. Vadovybė, vertindama Kodekso nuostatų laikymąsi gali konsultotis su VšĮ Aukštadvario PSPC korupcijos prevencijos komisija, Trakų rajono savivaldybe, kitomis įmonėmis, įstaigomis, organizacijomis ar atskirais specialistais.

30. Už Kodekse įtvirtintų nuostatų pažeidimą gali būti taikoma drausminė, administracinė ar baudžiamoji atsakomybė priklausomai nuo pažeidimo pobūdžio, sunkumo ir padarinių.

31. Etikos pažeidimai laikytini šurkščiais darbo drausmės pažeidimais:

31.1. Netinkamas medicininės dokumentacijos pildymas, esant efektyviai veikiančiai ESPBI-IS e-sveikatos sistemai ir/ar nekokybiškas asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimas;

31.2. Atsisakymas pacientui suteikti asmens sveikatos priežiūros paslaugas pacientui, išskyrus norminiuose ir lokaliniuose aktuose numatytus atvejus;

31.3. Nepagarbus elgesys su pacientais, lankytojais ar darbuotojais;

31.4. Buvimas darbe neblaiviam, apsvaigus nuo narkotinių ar psichotropinių medžiagų ir/ar šių medžiagų vartojimas 5staigos patalpose ir/ar teritorijoje;

31.5. Elgesys ir/ar veiksmai, kuriais reikalaujama kyšio;

31.6. Paciento asmens duomenų panaudojimas pažeidžiant paciento teises ir/ar teisėtus interesus;

31.7. Nevienkartinis paciento teisių pažeidimas;

31.8. Politinių ir/ar kitokių vertybinių įsitikinimų reiškimas, užsiėmimas agitacija ir/ar propaganda darbo metu;

31.9. Neigiamos ir/ar tikrovės neatitinkančios informacijos apie Polikliniką skleidimas viešoje erdvėje;

31.10. Kiti atvejai nustatyti norminiais ir/ar lokaliniais teisės aktais.

32. Kodeksas gali būti keičiamas ar papildomas pasikeitus norminiams teisės aktams, darbuotojų, direktoriaus iniciatyva.
